
بسم الله الرحمن الرحيم

40 HADITHE

nga

IMAM HASANI

(Paqja qoftë mbi të!)

Tiranë, 2021

Titulli: ***40 hadithe nga Imam Husejni***
(Paqja qoftë mbi të!)

I përzgjodhi dhe i përktheu nga persishtja:

Elisabeta Feza

Recensent: **Vullnet Merja**

Korrektoi: **Vjollca Karaj**
Përkujdesja kompjuterike: **Sabrie Feza**
Kopertina: **Sabrie Feza**

Botoi: Shoqata Flladi – Tiranë, 2021

Me emrin e Allahut,

të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

IMAM HASAN EL MUXHTEBA
(Paqja qoftë mbi të!)

Arritëm në mesin e muajit të begatë të Ramazanit. Kjo ditë është e zbukuruar me një festë të këndshme dhe gëzim të madh. Në ditën e 15 të muajit të bekuar të Ramazanit, në vitin e 3-të të hixhrit, lindi djali i parë i imam Aliut dhe i zonjës Fatime

Zahra. Nga kjo lindje u gëzua edhe zemra e profetit Muhammedit *(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)*. Ai e quajti nipin e tij të parë me emrin Hasan që do të thotë i mirë dhe i pëlqyer.

Një ditë prej ditëve, kur Profeti i Islamit ishte në mesin e shokëve të tij, tha: **"Dijeni se Hasani është dhuratë që më ka ardhur nga Allahu. Ai do t'ju njoftojë rreth meje dhe do t'ju mësojë dije dhe shkencë. Ai do ta ringjallë biografinë dhe traditën time. Sjelljet e tij janë sikur sjelljet e mia. Allahu atë e ka madhëruar. Allahu e mëshiroftë atë njeri që e njeh atë** (imam Hasanin) **dhe sillet mirë ndaj tij për hir të respektit që ka për mua".**

Cilido që e studion me vëmendje jetën e Imam Hasanit *(Paqja qoftë mbi të!)* do të vërejë se ajo ndahet në disa periudha të ndryshme.

Periudha e fëmijërisë

Një pjesë të fëmijërisë së tij ai e kaloi më gjyshin e vet, profetin Muhamed *(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)* derisa ishte në këtë jetë.

Një ngjarje e rëndësishme që ka ndodhur në këtë periudhë është ballafaqimi i profetit të Islamit me të krishterët e Naxhranit. Në historinë islame, kjo njihet si ndodhia e "Mubaheles", e cila

është përmendur në ajetin 61 të sures Ali Imran. Në këtë ngjarje profeti Muhammed solli njerëzit më të afërt dhe më të dashur të tij që ishin imam Aliu, Fatime Zahraja, imam Hasani dhe imam Husejni.

Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* vetëm shtatë vjet jetoi pranën gjyshit të vet, profetit Muhamed. Kjo periudhë e shkurtër, mjaftoi që imam Hasani të përfitojë nga burimet e dijeve dhe moralit të lartë të gjyshit të tij dhe të ndriçohet me dritën e pashuar të Profetit.

Zonja Fatime Zahara *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: **"Biri im Hasani, edhe pse ishte i vogël, vazhdimisht merrte pjesë në namazet dhe fjalimet e babait tim dhe i**

mësonte përmendësh ligjëratat e Profetit. Pastaj vinte në shtëpi dhe pa ndryshimin më të vogël m'i përsëriste fjalimet e të dërguarit të Allahut".

Periudha e rinisë

Pas një periudhe të shkurtër nga ndërrimi jetë i profetit Muhamed *(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)* imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)*, e humbi edhe nënën e tij Fatimenë.

Për imamin filloi një periudhë e re e jetës pranë babait të tij, imam Aliut *(Paqja qoftë mbi të!)*. Imam Hasani një pjesë të madhe të jetës së tij të ndritur e kaloi me

babain e vet, imam Aliun. Me një qëndrueshmëri dhe rezistencë të paparë, qëndroi përballë rrymave devijuese dhe nuk lejoi shuarjen e dritës së Islamit. Ai ishte ndihmësi më i madh i imam Aliut në ditët më të vështira të khalifatit (prijësisë) dhe në krizat tepër të rënda të shoqërisë. Madje ishte i pranishëm në të gjitha luftërat e rëndësishme.

Periudha e imamatit

Pas martirizimit të babait të tij, imam Hasani mori mbi supe udhëheqjen e besimtarëve në një periudhë shumë të vështirë dhe kaotike. Në këtë epokë të

historisë islame u planifikuan komplote të ndryshme të kundërshtarëve dhe armiqve të Islamit. Prandaj, kjo ishte periudha më e vështirë në jetën e imam Hasanit *(Paqja qoftë mbi të!)*.

Imamati dhjetë vjeçar i imam Hasanit *(Paqja qoftë mbi të!)* përkoi me kohën e dinastisë emevite e cila udhëhiqej nga Muaviu i biri i Ebu Sufjanit dhe shoqëria islame e asaj kohe po përballej me presione të gjithanshme. Kjo atmosferë kishte vështirësuar dukshëm kushtet për përhapjen e mësimeve të vërteta islame. Në këto kushte Imam Hasani, me vigjilencë dhe mençuri, arriti ta shpëtojë Islamin nga devijimet dhe aristokracia të cilën Muaviu

po e përhapte me një dinakëri dhe strategji shumë të fuqishme.

Fillimisht imam Hasani për të larguar rrezikun e madh pranoi paqen me Muavien. Kjo paqe e arritur në sajë të largpamësisë së imam Hasanit në fund doli në interes të Islamit dhe shoqërisë islame në përgjithësi. Në lidhje me marrëveshjen e pajtimit të imam Hasanit *(Paqja qoftë mbi të!)* me Muaviun janë thënë fjalë të ndryshme. Këtë marrëveshje mund ta konsiderojmë si një lloj armëpushimi të imam Hasanit përballë armikut me qëllim ruajtjen e unitetit në mesin e shoqërisë islame dhe mbrojtjen e vlerave të larta islame. Sigurisht, që nënshkrimi i kësaj marrëveshjeje mes imam Hasanit dhe

Muaviut përmbante edhe kushte ku ndër to ishte edhe kërkesa për zbatimin e rregullave të Kur'anit dhe traditës së Profetit Muhamed *(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)*. Kjo dëshmon faktin se imam Hasani interesohej shumë për fatin dhe të ardhmen e Islamit dhe të myslimanëve.

Imami u përball me kritika të shumta në lidhje me marrëveshjen. Ato kritika të sipërfaqësorëve dhe të fanatikëve mendjeshkurtër të asaj kohe imam Hasani i përballoi me një durim të paparë. Me nënshkrimin e marrëveshjes së paqes, e cila buronte nga njohja e mirfilltë e realitetit të kohës, ai gradualisht krijoi kushtet dhe

përgatiti terrenin për kryengritjen e imam Husejnit *(Paqja qoftë mbi të!)*.

Fjalmi i imam Hasanit që mbajti në kuadër të nënshkrimit të marrëveshjes së paqes, është një dokument që nxjerr në pah largpamësinë dhe vigjilencën e tij. Ndër të tjera në këtë fjalim imam Hasani ka thënë: *"Unitetin dhe solidaritetin midis myslimanëve e konsideroj më të mirë se sa përçarja midis tyre. Atë që unë e konsideroj të mirë për ju është më e mirë se ajo që ju e konsideroni të mirë për veten tuaj. Prandaj, mos e kundërshtoni vendimin tim…"*

Sikur të mos ishte largpamësia dhe maturia e imam Hasanit, ummeti islam do të përballej me tufane shkatërruese. Pasi

nënshkroi marrëveshjen për paqe, imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* u kthye në qytetin e lindjes, në Medinen e Ndritur në të cilën i kaloi dhjetë vitet e fundit të jetës së tij në udhëzimin dhe ndriçimin e njerëzve me mësimet e ndritura islame. Gjatë këtyre viteve, imami i përforcoi themelet e besimit dhe të mendimit islam. Në periudha të ndryshme ai kritikonte ashpër strategjinë edhe politikat dëmtuese e shkatërruese të Muavijes.

Virtytet e imam Hasanit *(Paqja qoftë mbi të!)*

Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ishte manifestues i bukurive shpirtërore dhe epiteteve të larta njerëzore. Njëra ndër karakteristikat dhe cilësitë e rëndësishme të imam Hasanit, e cila ishte mjaft edukative për të tjerët, ishte të falurit dhe ndihma e të varfrve. Çdo gjë që posedonte e kishte vënë në shërbim të Islamit dhe të myslimanëve. Nipi i profetit, faljen dhe mirësinë e kishte vendosur si prioritet të jetës së tij. Për shkak të ndihmës së shumta për të varfërit dhe mjeranët, ai mori pseudonimin "falës dhe zemërbutë".

Transmetohet se një ditë një nevojtar shkoi tek imam Hasani. Imami i tha: "*Shkruaje atë që kërkon.*" Imami, pasi e lexoi letrën, i dhuroi të varfërit dyfish më tepër nga ajo që kishte kërkuar. Njëri nga të pranishmit i tha: "*O nipi i Profetit! Sa e bereqetshme ishte kjo letër për këtë njeri.*" Imam Hasani ia ktheu: "*Bereqeti i tij për ne ishte më i madh, sepse neve na bëri prej atyre që ndihmojnë.*"

Me sjelljet dhe virtytet e tij të larta, imam Hasani kishte pushtuar zemrat e besimtarëve. Modestia ia zbukuronte atij edhe më shumë sjelljet dhe moralin. Një ditë prej ditëve imam Hasani kaloi pranë disa nevojtarëve. Ata ishin ulur në tokë dhe po hanin bukë të thatë. Kur e panë imam

Hasanin i thanë: "*O nipi i të dërguarit të Allahut, eja dhe na shoqëro në ngrënie.*" Imam Hasani menjëherë zbriti nga kali dhe tha: "**Zoti nuk i do mendjemëdhenjtë.**" dhe u ul të hajë bukë me ta. Më pas imami i pastër i ftoi ata në shtëpinë e tij dhe u dha atyre ushqime të shijshme dhe rroba për të veshur.

Një njeri e pyeti imam Hasanin *(Paqja qoftë mbi të!)*: "Çfarë mendimi ke rreth kujdesit dhe përmbajtjes në jetë?" Imami iu përgjigj: "*Duhet t'i përmbahesh të drejtave të Zotit, të drejtave të të gjallëve dhe të drejtave të të vdekurve. E drejta e Zotit është që të praktikosh atë që të ka urdhëruar Zoti dhe të braktisësh atë që të ka ndaluar. Të drejtat e të të gjallëve janë që të zbatosh përgjegjësitë tuaja*

ndaj vëllezërve të fesë dhe të mos kursehesh në shërbimin ndaj bashkëfetarëve të tu. Kurse e drejta e të të vdekurve është që t'i kujtosh ata dhe t'ia harrosh të këqijat, sepse ekziston një Zot që i bën llogaritë e tyre."

Imam Hasani kishte një zë shumë të bukur dhe të ëmbël kur lexonte Kur'an. Që në fëmijëri ai kishte një oratori të jashtëzakonshme. Amir ibn Is'hak në lidhje me elokuencën dhe oratorinë e imam Hasanit ka thënë: "*Hasan ibn Ali fliste aq bukur dhe rrjedhshëm sa që dëshiroja që asnjëherë të mos e ndërpriste fjalimin. Për askënd nuk kam patur ndonjë emocion të tillë dhe asnjëherë nuk kisha dëgjuar ndonjë fjalë të ashpër nga ai.*"

Imam Hasani ka thënë: "*Me të vërtetë, Allahu e ka bërë muajin e bekuar të Ramazanit garim, ku njerëzit me anë të adhurimit mund të arrijnë në lumturi dhe mirësi*".

Dhe: "*Mëso nga të tjerët dhe jepu të tjerëve nga dija që ke, sepse në këtë mënyrë edhe e ke përforcuar dijen tënde por edhe ke mësuar ato gjëra që nuk i ke ditur.*"

Dhe: "*Sillu me të tjerët ashtu siç dëshiron që ata të sillen me ty, nëse dëshiron të arrish në drejtësi.*"

Është përcjellë nga Profeti Muhamed *(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)*, se ka thënë: *"Cilido që dëshiron të shikojë një zotëri*

nga të rinjtë e banorëve të Xhenetit, le të shikojë Hasanin."

Në një hadith tjetër Profeti Muhamed *(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)* ka thënë: *"Hasani është një lule me aromë të mirë që unë kam marrë nga kjo botë."*

Profeti Muhamed aq shumë i lavdëronte Hasanin dhe Husejnin saqë disa nga të pranishmit filluan të mendojnë se këta të dy janë më të mirë dhe me grada më të larta se babai i tyre imam Aliu *(Paqja qoftë mbi të!)*. Kjo çështje u bë shkak që Profeti Muhamed të thoshte: *"Hasani dhe Husejni në këtë botë dhe në Botën Tjetër janë*

më të mirët kurse babai i tyre është më i lartë dhe më i mirë se ata të dy."

Njëri prej shokëve të Profetit Muhamed ka thënë: E kam parë Profetin duke mbajtur Hasanin mbi shpinë dhe thoshte: *"O Zoti im! Unë e dua Hasanin…"*

Ndërsa Ebu Dherr El Giffarij, njëri nga shokët besnikë të Profetit Muhamed ka transmetu*ar: "E kam parë Profetin duke e puthur Hasan ibn Aliun dhe thoshte: "Ai që do ta dojë me sinqeritet Hasanin dhe Husejnin, zjarri i xhehennemit nuk do t'ia djegë fytyrën…"*.

Me këto fjalë Profeti Muhamed donte që t'ua bënte të qartë shokëve të vet mendimin dhe pikëpamjen e tij në lidhje

me Imam Hasanin. Kjo për faktin se të gjithë e dinin se Profeti nuk flet asnjë fjalë pa arsye, gjë të cilën e konfirmon edhe Kur'ani famëlartë: **"Dhe ai nuk flet nga mendja e tij."** Sure "Nexhm", ajeti 3.

Në mësimet islame, të pasurit kanë përgjegjësi shumë të madhe ndaj të varfërve dhe nevojtarëve. Të pasurit duhet të përpiqen për të përmbushur nevojat e të varfërve. Të dërguarit Allahut dhe të dashurit (eulijatë) e Tij, kanë qenë shembull i mirësisë dhe mirësjelljes ndaj njerëzve. Edhe imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)*, i cili në aspektin e dijes, mirësjelljes dhe devotshmërisë gëzonte një pozitë shumë të lartë, ishte i njohur për faljen dhe ndihmën që u ofronte nevojtarëve dhe të

varfërve. Ai njihej si "Bujari i Ehli Bejtit". Imam Hasani ishte qetësim për zemrat e lënduara, strehë për të pastrehët dhe shpresë për ata që kishin humbur shpresat.

Asnjëherë nuk ka ndodhur që një i varfër të shkonte tek ai dhe të kthehej duarbosh.

Imam Hasani gjatë gjithë jetës së tij të begatshme përpiqej për udhëzimin e njerëzve. Ai përballej me ta me mënyrën më të mirë e më të bukur dhe me këtë sjellje ai i bënte për vete njerëzit.

Imam Hasani në Kur'an

1- Ajeti i dashurisë: "Thuaj: 'Nuk ju kërkoj për këtë kurrfarë shpërblimi, përveç se dashurisë ndajtë afërmve." Surja "Esh Shura", ajeti 23.

Ky është ajeti i Dashurisë (el Meueddetu), të cilin e vërtetojnë shumica e librave të komentimeve e shumë nga burimet e haditheve dhe historisë, se ka zbritur për të afërmit e Profetit *(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!)*: Aliun, Zahranë, Hasanin, Hysejnin dhe pasardhësit e tyre të pastër.

Sujutiu (por edhe të tjerë përveç tij), e ka transmetuar në librin e tij të komentimit këtë ajet me zinxhir deri tek Ibn Abbasi, i cili ka thënë: "Në momentin që ka zbritur ky ajet: **"Thuaj: 'Unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim për thirrjen Time, vetëm se dashurinë për të afërmit"**, thanë: *"O i Dërguari i Allahut, nga të afërmit e tu, cilët janë ata që jemi të obliguar t'i duam?"* Ai tha: *"Aliu, Fatimeja dhe dy djemtë e tyre." (Burimet: Ed-Durru'l-Menthur* i Sujutiut, 6: 7.Hadithi është transmetuar, gjithashtu, në librin *Fadailu's-Sahabe* i Ahmed ibn Hanbelit, 2: 669/1141. *El-Mustedrek 'ala's-Sahijhejn*, 3: 172. *Sheuahidu't-Tenzijl* i El-Haskanij, 2: 130 në mënyra të shumta. *Es-Saua'iku'l-Muhrika* i Ibn Haxherit: 170. *Tefsiru'r-Razij*, 27: 166.

Mexhmau'z-Zeua'id i Hejthemiut, 9: 168. *El-Kesh'shaf* i Zemakhsheriut, 4: 219. *Dhekhairu'l-'Ukba* i El-Muhib Et-Tabarij: 25. *Is'afu'r-Ragibijn* i Sabbanit: 113 si dhe libra të tjerë kërkimorë e komentues. Shih librin*Et-Teshejju'* tëSejjid El-Gurejfij, 215-216.)

2- Ajeti i Mubaheletit: "E kush të kundërshton ty në çështjen e tij, Isait, pasi të është bërë e ditur e vërteta, t'i thuaj: 'Ejani, t'i thërrasim bijtë tanë dhe bijtë tuaj, gratë tona dhe gratë tuaja, vetë ne dhe vetë ju, mandej, sinqerisht të lutemi për mallkim dhe mallkimin nga ana e Allahut ta hedhim kundër gënjeshtarëve." (Surja "Ali Imran", ajeti 61.)

Ky kumt hyjnor erdhi si rezultat i debatit ndërmjet të Dërguarit më fisnik dhe një delegacioni të krishterësh nga Nexhrani, të cilët pretendonin të vërtetën nëanën e tyre dhe të fesë së tyre.

I Dërguari i Allahut i ftoi ata në lutje për mallkim (*mubahele*), siç thotë edhe ky ajet i bekuar. Rezultati i saj ishte se ai e hodhi poshtë pretendimin e tyre duke ua mbyllur gojën me argumentedhe duke i mundur me fakte.

Librat e komentimit, të haditheve dhe të jetëshkrimit të Profetit janë në unanimitet se ata të cilët i ka zgjedhur i Dërguari i Allahut, bazuar tek urdhri i Zotit, si vërtetues për ajetin e ndritur, janë:

Aliu, Fatimeja, Hasani dhe Hysejni dhe askush përveç tyre. (*Sahijhu Muslim*, 4: 1871. *Sunenu't-Tirmidhij*, 5: 225/2999. *Mesabijhu's-Sunneh*, 4: 183/4795. *El-Kamilu fi't-Tarijkh*, 2: 293. *Esbabu'n-Nuzul* i Uahidijut: 60. *Tefsijru'r-Razij*, 8: 81. *Tefsijru'z-Zemakhsherij*, 1: 368. *Tefsijru'l-Kurtubij*, 4: 104. *Tefsijru'l-Alusij*, 3: 188-189. *Tefsijru'n-Nesefij*, 1: 221. *Fet'hu'l-Kadijr* i Sheukanit, 1: 347. *Me'alimu't-Tenzijl* i Begavijut, 1:480. *Xhamiu'l-Usul*, 9: 470/6479, e shumë të tjerë. [Shih edhe *Ajka e Kuptimeve të Kurani Qerimit* i Hafiz Ibrahim Dalliut, komentimi i ajetit në fjalë, f. 333-334, ribotim i Fondacionit të Kur'anit, Tiranë. Po ashtu, shih edhe *Kur'ani, Përkthim me komentim në gjuhën shqipe* i Sherif Ahmetit, f. 89.)

Imam Hasani dhe burri nga Shami

Këtu po përmend një ndodhi që ka ndodhur në kohën e Imam Hasanit (Paqja qoftë mbi të!) me një person nga Shami (Damasku i sotem), të cilin e kishin devijuar mjetet informuese të asaj kohe, ashtru siç ndodh në çdo kohë.

Në kohën që ky person hyri në Medinen e Ndritur për të vizituar varrin e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!), vuri re një burrë që kishte hipur mbi kalë të cilin e kishte mbuluar drita e inteligjences

dhe përreth tij qëndronin shokët e vet që e pasonin. Personi nga Shami u habit dhe tha: Vallë, në këtë dynja gjendet person që të respektohet me shume se Muaviu në Sham?! Ai pyeti se cili është ai burrë. Atij i thanë se është Hasani i biri i Aliut i biri i Ebu Talibit. Ai tha: Ky është i biri i Ebi Turabit (imam Aliut), i cili ka dalë nga feja? Pastaj filloi ta shajë e ta ofendojë imam Hasanin së bashku me familjen e tij.

Shokët e imamit, kur dëgjuan fjalët e tij nxorrën shpatat për ta vrarë atë, por imam Hasani i ndaloi ata. Ai zbriti nga kali dhe e përshendeti udhëtarin nga Shami duke i uruar mirëseardhjen dhe me fjalë të ëmbla i tha: "Më dukesh i huaj në këtë vend o vëlla arab? Ai iu përgjigj: Po, unë jam nga Shami

dhe jam prej shiave (ndjekesve) të prijësit të besimtarëve dhe zotërisë së myslimanëve Muavie ibn Ebi Sufjan.

Imam Hasani e përshendeti përsëri dhe i uroi për së dyti herë mireseardhjen duke i thënë: "Ti do të jesh prej miqve të mi.

Në fillim personi e kundërshtoi këtë gjë, por imam Hasani vazhdoi t'i fliste atij derisa ai pranoi të shkojë në shtepinë e imamit. Gjatë kohës që qëndroi në Medine, imam Hasani i sherbente vetë atij. Në ditën e katërt, te personi i ardhur nga Shami u shfaqën shenjat e pendimit për të gjitha ato që i tha imam Hasanit në ditën e parë dhe i kërkoi ndjesë atij. Në prani të shokeve të imam Hasanit u zhvillua një dialog mes personit të ardhur nga Shami dhe imam

Hasanit (Paqja qoftë mbi të!). Imam Hasani i tha: "A e ke lexuar Kur'anin o vëlla arab?"

Ai iu pergjigj: "Unë e kam mësuar përmendësh të gjithë Kur'anin."

Imam Hasani i tha: "A e di se kush është Ehli Bejti, të cilët Allahu i ka pastruar nga cdo papastërti?"

Personi nga Shami tha: "Ata janë Muaviu dhe familja e Ebu Sufjanit."

Të pranishmit u habiten nga përgjigja, ndërsa imam Hasani me buzeqeshje i tha: "Unë jam Hasani i biri i Aliut, babai im është djali i xhaxhait i të dërguarit të Allahut. Nëna ime është Fatimeja, zonja e të gjitha grave të botës, gjyshi im është profeti

Muhamed, më i nderuari i të gjithë të dërguarve, xhaxhai im është Hamzai, zotëria i dëshmorëve, Xha'fer Tajjari (fluturuesi) është xhaxhai im. Ne jemi Ehli Bejti, të cilët Allahu i Madhëruar i ka pastruar dhe e ka bërë obligim dashurinë tonë për të gjithë myslimanët.

Ne jemi ata, për të cilët Allahu dhe engjujt (meleqtë) bëjnë salavat për ne. Unë dhe vëllai im Husejni, jemi zotërinjtë e të rinjve të banorëve të Xhenetit.

Imam Hasani i numuroi atij disa virtyte të Ehli Bejtit dhe e njohu atë me të vërtetën. Pasi dëgjoi fjalët e imam Hasanit, personit nga Shami i rrodhën lotët dhe filloi t'i puthë dorën imamit duke i thënë: "Pasha Allahun që nuk ka tjetër përveç Atij, kur

hyra në Medine, ju keni qenë armiqtë e mi më të urryer, ndërsa tani që po largohem nga Medina, ju jeni njerëzit më të dashur të zemrës time. Unë i afrohem Allahut me dashurinë tuaj, me ndjekjen e rrugës tuaj dhe i urrej të gjthë ata që iu urrejnë juve.

Imam Hasani iu drejtua shokëve të tij dhe i tha: "Ju donit ta vrisnit atë dhe ai ishte i pafajshëm, sepse sikur ta njihte të vërtetën do ta ndiqte atë. Të tillë janë shumica e myslimanëve në Sham.

Ky është morali i Ehli Bejtit (paqja qoftë mbi ta!)

Prej porosive të imam Hasanit *(Paqja qoftë mbi të!)* drejtuar shokëve të tij

"Puno në këtë jetë sikur do të jetosh përgjithmonë dhe puno për Ahiretin tënd sikur do të vdesësh nesër!"

"Nëse dëshiron krenarinë, paso farefisin dhe nëse dëshiron madhështi pa pushtet, atëherë largohu nga poshtërsia e gjynaheve ndaj Allahut të Madhëruar dhe hyr në bindjen ndaj Tij!"

"Nëse njerëzit nevojtarë të ftojnë për shoqërim, atëherë shoqërohu me atë që të vlerëson!"

Prej porosive për fëmijët e tij

"O biri im! Mos qorto njeri derisa të njohësh sjelljen e tij! Nëse njihesh me sjelljen e tij dhe je i kënaqur me shoqërinë e tij, pranoje prej tij faljen dhe shoqëroje atë në vështirësitë e tij!"

Prej porosive të tij të përgjithshme

"O robtë e Allahut! Merrni mësime prej ndodhive nga të cilat përftohen këshilla! Nxirrni mësime prej gjurmëve të njerëzve të shkuar! Përfitoni nga porsitë! Allahu është mbrojtësi dhe përkrahësi. Libri (Kur'ani) është i mjaftueshëm për argument dhe dallues mes së vërtetës dhe së pavërtetës…"

Allahu na mundësoftë të jemi në rrugën e të dashurve të Tij në këtë jetë dhe na bashkoftë me ata në Jetën Tjetër!

Haxhi Shejkh Vullnet MERJA

40 hadithe

nga

Imam Hasani

(Paqja qoftë mbi të!)

1- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Ai që e adhuron dhe i bindet Allahut të Madhëruar, Allahu e bën çdo gjë që t'i bindet atij (adhuruesit)."* ("Mexhmuatu Ueram", faqe 227.)

قالَ الامامُ الْحَسَنُ الْمُجتبي عليه الصلوة السّلام:
١ - مَنْ عَبَدَاللهَ، عبَّدَاللهُ لَهُ كُلَّ شَيْءٍ.

فرمود: هر كسي كه خداوند را عبادت و اطاعت كند، خداي متعال همه چيزها را مطيع او گرداند.
[مجموعه ورام ص ٢٢٧]

2- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Ne (Imam Hasani dhe Imam Husejni) jemi dy borzilokët e të Dërguarit të Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) dhe jemi dy zotërinjtë e të rinjve të banorëve të Xhenetit. Allahu e mallkoftë atë që prin para nesh ose vendos prijës para nesh."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 211.)

٢ - قالَ عليه السلام: وَنَحْنُ رَيْحانَتا رَسُولِ اللهِ، وَسَيِّدا شَبابِ أهْلِ الْجَنّةِ، فَلَعَنَ اللهُ مَنْ يَتَقَدَّمُ، اَوْ يُقَدِّمُ عَلَيْنا اَحَدا.

به دنباله وصيّتش در حضور جمعي از أصحاب فرمود: و ما دو نفر - يعني حضرت و برادرش امام حسين عليهما السلام - ريحانه رسول الله صلي الله عليه وآله و دو سرور جوانان اهل بهشت هستيم، پس خدا لعنت كند كسي را كه بر ما پيشقدم شود يا ديگري را بر ما مقدّم دارد. [كلمه الامام حسن ج٧ص٢١١]

3- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Në të vërtetë, dashuria për ne (Ehli Bejtin e të Dërguarit të Allahut Paqja e bekimi i Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!), bëjnë që mëkatet e njeriut të bien ashtu siç bien gjethet e pemëve kur fryn era."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe.)

٣ - قالَ عليه السلام: وَ إنّ حُبَّنا لَيُساقِطُ الذُّنُوبَ مِنْ بَني آدَم، كَما يُساقِطُ الرّيحُ الْوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ.

فرمود: همانا محبّت و دوستي با ما (اهل بيت رسول الله صلي الله عليه وآله) سبب ريزش گناهان - از نامه اعمال - مي شود، همان طوري كه وزش باد، برگ درختان را مي ريزد. [كلمه الامام حسن ج٧ص]

4- Pas shehadetit të babait të tij, Prijësit të besimtarëve, Imam Aliut *(Paqja qoftë mbi të!)*, në mesin e shokëve të tij, Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* tha: *"Një person është ndarë nga mesi juaj që në të shkuarën nuk ka patur sikur ai dhe në të ardhmen askush nuk mund të krahasohet me të."* ("Ihkakul Hakki", vëllimi 11, faqe 183.)

٤ - قالَ عليه السلام: لَقَدْ فارَقَكُمْ رَجُلٌ بِالأمْسِ لَمْ يَسبِقْهُ الأوَّلُونَ، وَلا يُدْرِكُهُ الآخِرُونَ.

پس از شهادت پدرش اميرالمؤمنين عليّ عليه السلام، در جمع اصحاب فرمود:
شخصي از ميان شما رفت كه در گذشته مانند او نيامده است، و كسي در آينده نمي تواند هم تراز او قرار گيرد.
[احقاق الحق ج١١ ص ١٨٣]

5- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Ai që e lexon Kur'anin (me kujdes), lutja e tij do të gjejë përgjigje ose shpejt ose vonë."* ("Da'auat Rauandi", faqe 24.)

٥ – قالَ عليه السلام: مَنْ قَرَءَ الْقُرْآنَ كانَتْ لَهُ دَعْوَةٌ مُجابَةٌ، إمّا مُعَجَّلَةٌ وَإمّا مُؤَجَّلَةٌ.

فرمود: كسي كه قرآن را - با دقّت - قرائت نمايد، در پايان آن - اگر مصلحت باشد - دعايش سريع مستجاب خواهد شد - و اگر مصلحت نباشد - در آينده مستجاب مي گردد.

[دعوات راوندی ص۲۴]

6- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: "*Në të vërtetë, në këtë Kur'an, ka fanarë udhëzuese drejt dritës dhe lumturisë dhe ka shërimi për kraharorët (zemrat).*" ("Biharul Anuar", vëllimi 75, faqe 11.)

٦ - قالَ عليه السلام: إنّ هذَا الْقُرْآنَ فيهِ مَصابيحُ النُّورِ وَشِفاءُ الصُّدُورِ.

فرمود: همانا در اين قرآن چراغ هاي هدايت به سوي نور و سعادت موجود است و اين قرآن شفاي دل ها و سينه ها است.

[بحار ج٧٥ ص١١]

7- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Kushdo që e fal namazin e sabahut dhe qëndron ulur në vendin e namazit derisa të lindë dielli, kjo vepër do jetë mbrojtje prej zjarrit."* ("Vafij", vëllimi 4, faqe 1553)

٧ - قالَ عليه السلام: مَنَ صَلّي، فَجَلَسَ في مُصَلاّه إلي طُلُوعِ الشّمسِ كانَ لَهُ سَتْرا مِنَ النّارِ.

فرمود: هر كه نماز - صبح - را بخواند و در جايگاه خود بنشيند تا خورشيد طلوع كند، برايش پوششي از آتش خواهد بود.

[وافى ج۴ ص۱۵۵۳]

8- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Allahu e ka bërë muajin e Ramazanit pistë për robtë e Tij. Ata garojnë në të me bindjen ndaj Tij për tek kënaqësia e Tij. Një popull garoi dhe fitoi dhe një tjetër neglizhoi dhe dështoi (nuk fitoi)."* ("Tuhuful Ukul", faqe 234.)

٨ - قالَ عليه السلام: إنَّ اللهَ جَعَلَ شَهْرَ رَمَضانَ مِضْمارا لِخَلْقِهِ، فَيَسْتَبِقُونَ فيهِ بِطاعَتِهِ إلي مَرْضاتِهِ، فَسَبَقَ قَوْمٌ فَفَازُوا، وَقَصَّرَ آخَرُونَ فَخابُوا.

فرمود: خداوند متعال ماه رمضان را براي بندگان خود ميدان مسابقه قرار داد. پس عدّه اي در آن ماه با اطاعت و عبادت به سعادت و خوشنودي الهي از يكديگر سبقت خواهند گرفت و گروهي از روي بي توجّهي و سهل انگاري خسارت و ضرر مي نمايند. [تحف العقول ص٢٣٤]

9- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: "*Kushdo që shkon vazhdimisht në xhami do të fitojë një nga tetë përfitimet: 1- Argument të qartë, 2- vëlla të dobishëm, 3- dije gjithëpërfshirëse, 4- mëshirë të pritshme, 5- fjalë që tregojnë udhëzimin, 6- fjalë që të shmnag nga e keqja, 7- sukses të detyruar, 8- dhe lënien e mëkatit për shkak të turpit të njerëzve ose për shkak të frikës nga dënimi.*" ("Tuhuful Ukul", faqe 235.)

٩ - قالَ عليه السلام: مَنْ أدامَ الْأخْتِلافَ إلَي الْمَسْجِدِ أصابَ إحْدي ثَمانٍ: آيَةً مُحْكَمَةً، أَخاً مُسْتَفادا، وَعِلْما مُسْتَطْرَفا، وَ رَحْمَةً مُنْتَظِرَةً، وَ كَلِمَةً تَدُلُّهُ عَلَي الْهُدي، اَوَ تَرُدُّهُ عَنْ الرَّدي، وَ تَرَکَ الذُّنُوبِ حَياءً اَوْ خَشْيَةً.

فرمود: هر كس فرصت هايي از شب و روز خود را در مسجد قرار دهد يكي از هشت فايده شاملش مي گردد: برهان و نشانه اي - براي معرفت -، دوست و برادري سودمند، دانش واطلاعاتي جامع، رحمت و محبّت عمومي، سخن و مطلبي كه او را هدايت گر باشد، - توفيق إجباري - در ترک گناه به جهت شرم از مردم و يا به جهت ترس از عقاب.

[تحف العقول ص٢٣٥]

10- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Kushdo që qëndron shumë me dijetarët, fjalët dhe shprehjet e tij do jenë të lira dhe të qarta në shprehjen e së vërtetës, mendja dhe logjika e tij do të hapen dhe do të zgjerohen, njohuritë e tij do të shtohen dhe ai mund t'i udhëzojë lehtë të tjerët."* ("Ehkakul Hakk", vëllimi 11, faqe 238.)

١٠ - قالَ عليه السلام: مَنْ أَكْثَرَ مُجالِسَةَ الْعُلَماءِ أَطْلَقَ عِقالَ لِسانِهِ، وَ فَتَقَ مَراتِقَ ذِهْنِهِ، وَ سَرَّ ما وَجَدَ مِنَ الزِّيادَةِ في نَفْسِهِ، وَكانَتْ لَهُ وَلايَةٌ لِما يَعْلَمُ، وَ إفادَةٌ لِما تَعَلَّمَ.

فرمود: هر كه با علماء بسيار مجالست نمايد، سخنش و بيانش در بيان حقايق آزاد و روشن خواهد شد، و ذهن و انديشه اش باز و توسعه مي يابد و بر معلوماتش افزوده مي گردد و به سادگي مي تواند ديگران را هدايت نمايد. [احقاق الحق ج١١ ص ٢٣٨]

11- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Merrni dije në çfarëdo lloj mënyre. Nëse nuk mundeni ta memorizoni atë (dijen), atëherë shkruajeni atë dhe vendoseni në shtëpitë tuaja."* ("Ehkakul Hakk", vëllimi 11, faqe 235.)

١١ - قالَ عليه السلام: تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطيعُوا حِفْظَهُ فَاكْتُبُوهُ وَ ضَعُوهُ فِي بُيُوتِكُمْ.

فرمود: علم و دانش را - از هر طريقي - فرا گيريد، و چنانچه نتوانستيد آنرا در حافظه خود نگه داريد، ثبت كنيد و بنويسيد و در منازل خود - در جاي مطمئن - قرار دهيد. [احقاق الحق ج١١ ص ٢٣٥]

12- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Kush e njeh Zotin e do Atë (me vepër dhe fjalë), dhe ai që njeh këtë jetë (dynjanë), bëhet asket në të."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 140.)

١٢ - قالَ عليه السلام: مَنْ عَرَفَ اللهَ أَحَبَّهُ، وَ مَنْ عَرَفَ الدُّنْيا زَهِدَ فيها.

فرمود: هركس خدا را بشناسد، (در عمل و گفتار) او را دوست دارد و كسي كه دنيا را بشناسد آن را رها خواهد كرد.

[كلمه الامام حسن ج٧ ص١٤٠]

13- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Shkatërrimi dhe turbulllimi i fesë dhe besimit të çdo personi është në tre gjëra: te mendjemadhësia, te lakmia, dhe te smira.*

- Mendjemadhësia është arsyeja që e shkatërron fenë dhe besimin e njeriut, sepse për shkak të mendjemadhësisë shejtani u mallkua;

- Lakmia është armiku i personalitetit njerëzor dhe prej saj Ademi (Paqja qoftë mbi të!) u nxorr nga Xheneti;

- Smira është flamurtarja e të gjitha të këqijave dhe prej saj Kabili vrau vëllanë e tij Habilin."

("E'jan Shijje", vëllimi. 1, faqe 557.)

١٣ - قالَ عليه السلام: هَلاكُ الْمَرْءِ في ثَلاثٍ: اَلْكِبْرُ، وَالْحِرْصُ، وَالْحَسَدُ؛ فَالْكِبْرُ هَلاكُ الدّينِ، وَبِهِ لُعِنَ إبْليسُ. وَالْحِرْصُ عَدُوّ النَّفْسِ، وَبِهِ خَرَجَ آدَمُ مِنَ الْجَنَّةِ. وَالْحَسَدُ رائِدُ السُّوءِ، وَمِنْهُ قَتَلَ قابيلُ هابيلَ.

هلاكت و نابودي دين و ايمان هر شخص در سه چيز است: تكبّر، حرص، حسد.
تكبّر سبب نابودي دين و ايمان شخص مي باشد و به وسيله تكبّر شيطان - با آن همه عبادت ملعون گرديد.
حرص و طمع دشمن شخصيّت انسان است، همان طوري كه حضرت آدم عليه السلام به وسيله آن از بهشت خارج شد.
حسد سبب همه خلاف ها و زشتي ها است و به همان جهت قابيل برادر خود هابيل را به قتل رساند.
[اعيان شيعه ج١ص٥٥٧]

14- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë*: "Midis së vërtetës dhe të pavërtetës ka një distancë prej katër gishtash. Ajo që ke parë me sytë e tu është e vërtetë dhe ajo që ke dëgjuar me veshët e tu është e pavërtetë."* ("Tuhuful Ukul", faqe 229.)

١٤ - قالَ عليه السلام: بَيْنَ الْحَقِّ وَالْباطِلِ أَرْبَعُ أصابِع، ما رَأَيْتَ بَعَيْنِکَ فَهُوَ الْحَقُّ وَ قَدْ تَسْمَعُ بِأُذُنَيْکَ باطِلاً كَثيرا.

فرمود: بين حقّ و باطل چهار انگشت فاصله است، آنچه كه را با چشم خود ببيني حقّ است؛ و آنچه را شنيدي يا آن كه برايت نقل كنند چه بسا باطل باشد.

[تحف العقول ص٢٢٩]

15- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Qortimi i njeriut është më i lehtë sesa gjynahu, i cili bëhet shkak i Zjarrit të Xhehennemit."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 138.)

١٥ - قالَ عليه السلام: ألْعارُ أهْوَنُ مِنَ النّارِ.

فرمود: سرزنش و ننگ شمردن مردم انسان را، آسان تر است از معصيت و گناهي كه موجب آتش جهنّم شود.

[كلمه الامام حسن ج٧ص١٣٨]

16- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Kur njeriu të takojë vëllain e tij besimtar le ta puthë vendin e dritës nga balli i tij (pjesën që vendos në sexhde)." ("Tuhuful Ukul", faqe 236.)*

١٦ - قالَ عليه السلام: إذا لَقِيَ أَحَدُكُمْ أخاهُ فَلْيُقَبِّلْ مَوْضِعَ النُّورِ مِنْ جَبْهَتِهِ.

فرمود: وقتي انسان برادر مؤمن - و دوست - خود را ملاقات نمود، بايد پيشاني و سجده گاه او را ببوسد.

[تحف العقول ص٢٣٦]

17- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: "*Allahu nuk ju ka krijuar kot pa një shkak dhe nuk ju ka lënë të lirë. Ju ka caktuar momentet e fundit, ju ka caktuar nevojat, rizkun dhe pjesën e secilit prej jush, me qëllim që çdo mendimtarë ta njohë pozitën e tij. Ajo që i është caktuar do ta prekë dhe ajo që i është larguar prej tij nuk do ta prekë.*" ("Tuhuful Ukul", faqe 232.)

١٧ - قالَ عليه السلام: إنَّ اللهَ لَمْ يَخْلُقْكُمْ عَبَثا، وَلَيْسَ بِتارِكِكُمْ سُدًى، كَتَبَ آجالَكُمْ، وَقَسَّمَ بَيْنَكُمْ مَعايِشَكُمْ، لِيَعْرِفَ كُلُّ ذي لُبٍّ مَنْزِلَتَهُ، وأنَّ ماقَدَرَ لَهُ أصابَهُ، وَما صُرِفَ عَنْهُ فَلَنْ يُصيبَهُ.

فرمود: خداوند شما انسان ها را بيهوده و بدون غرض نيافريده و شما را آزاد، رها نكرده است.
لحظات آخر عمر هر يک معيّن و ثبت مي باشد، نيازمندي ها و روزي هركس سهميّه بندي و تقسيم شده است تا آن كه موقعيّت و منزلت شعور و درک اشخاص شناخته گردد.
[تحف العقول ص٢٣٢]

18- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Kushdo që vesh rroba provokuese e tunduese për epshin, Allahu do t'i veshë rroba prej zjarri në Ditën e Kiametit."* ("Mustedrekul Uesael", vëllimi 3, faqe 245.)

١٨ - قالَ عليه السلام: مَنَ لَبِسَ ثَوْبَ الشُّهْرَةِ، كَساهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيامَةِ ثَوْبا مِنَ النّارِ.

فرمود: هرکس لباس شهرت - و انگشت نما، از جهت رنگ، دوخت، مد و... - بپوشد، روز قیامت خداوند، او را لباس آتشین خواهد پوشاند.

[مستدرک الوسائل ج ٣ ص]

19- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* u pyet rreth koprracisë? Ai u përgjigj: *"Kuptimi i saj është që njeriu ta shohë atë shpenzon si shpërdorim dhe atë që nuk e shpenzon ta shohë si nder e fisnikëri."* ("A'jane Shijatu", vëllimi 1, faqe 557.)

١٩ - سُئِلَ عليه السلام: عَنِ الْبُخْلِ؟ فَقالَ: هُوَ أنْ يَرِيَ الرَّجُلُ ما أنْفَقَهُ تَلَفا، وَما أمْسَكَهُ شَرَفا.

از حضرت پيرامون بخل سؤال شد؟ در جواب فرمود:

معناي آن چنين است كه انسان آنچه را به ديگري كمک و انفاق كند فكر نمايد كه از دست داده و تلف شده است و آنچه را ذخيره كرده و نگه داشته است خيال كند برايش باقي مي ماند و موجب شخصيّت و شرافت او خواهد بود.

[اعيان شيعه ج١ص٥٥٧]

20- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Ruajtja e nderit, fshirja dhe pastrimi i shtëpisë dhe larja e enëve janë shkak i pasurimit."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 212.)

٢٠ - قالَ عليه السلام: تَرْكُ الزِّنا، وَكَنْسُ الْفِناء، وَغَسْلُ الأناء مَجْلَبَةٌ لِلْغِناء.

فرمود: انجام ندادن زنا، جاروب و نظافت كردن راهرو و درب منزل، و شستن ظروف سبب رفاه و بي نيازي مي گردد.

[كلمه الامام حسن ج٧ص٢١٢]

21- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Politikë do të thotë që të kujdesesh për të drejtën e Allahut, të drejtën e të gjallëve dhe të drejtën e të vdekurve."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 57.)

٢١ – قالَ عليه السلام:السِّياسَةُ أنْ تَرْعي حُقُوقَ اللهِ، وَ حُقُوقَ الأحْياءِ، وَ حُقُوقَ الأمْواتِ.

فرمود: - مفهوم و معناي - سياست آن است كه حقوق خداوند و حقوق موجودات زنده و حقوق مردگان را رعايت كني.

[كلمه الامام حسن ج٧ص٥٧]

22- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: "Nuk ka popull i cili të jetë konsultuar dhe të mos jetë udhëzuar në udhëzimin e tyre." ("Tuhuful Ukul", faqe 233.)

٢٢ – قالَ عليه السلام: ما تَشاوَرَ قَوْمٌ إلاّ هُدُوا إلي رُشْدِهِم.

فرمود: هيچ گروهي در كارهاي - اجتماعي، سياسي، اقتصادي، فرهنگي و... - با يكديگر مشورت نكرده اند مگر آن كه به رشد فكري و عملي و... رسيده اند. [تحف العقول ص٢٣٣]

23- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"E mira që nuk ka të keqe në të është: falënderimi për mirësinë dhe durimi për vështirësinë."* ("Tuhuful Ukul", faqe 234.)

٢٣ - قالَ عليه السلام: اَلْخَيْرُ الَّذي لا شَرَّ فيهِ: اَلشُّكْرُ مَعَ النِّعْمَةِ، وَالصَّبْرُ عَلَي النّازِلَةِ.

فرمود: آن خوبي كه شرّ و آفتي در آن نباشد شكر در مقابل نعمت ها و صبر و شكيبائي در برابر سختي ها است.

[تحف العقول ص٢٣٤]

24- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"O biri i Ademit! Ti vazhdon ta shembësh jetën tënde që nga koha që ke dalë nga barku i nënës tënde. Prandaj, sot mblidh për të ardhmen tënde (për varrin dhe Ditën e Kiametit)."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 35.)

٢٤ - قالَ عليه السلام: يَابْنَ آدَمٍ، لَمْ تَزَلْ فِي هَدْمِ عُمُرِکَ مُنْذُ سَقَطْتَ مِنْ بَطْنِ أُمِّکَ، فَخُذْ مِمّا فِي يَدَيْکَ لِما بَيْنَ يَدَيْکَ.

فرمود: اي فرزند آدم از موقعي كه به دنيا آمده اي در حال گذراندن عمرت هستي، پس از آنچه داري براي آينده ات (قبر و قيامت) ذخيره نما.

[كلمه الامام حسن ج٧ص٣٥]

25- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Në të vërtetë, ai i cili të frikëson me qëllim që të jesh i sigurtë, është më i mirë se ai që të lavdëron derisa të përballesh me (takosh) frikën."* ("Ehkakul Hak", vëllimi 11, faqe 242.)

٢٥ - قالَ عليه السلام: إنَّ مَنْ خَوَفَّکَ حَتّي تَبلُغَ الأ مْنَ، خَيرٌ مِمَّنْ يُؤمِنُکَ حَتّي تَلْقَتي الْخَوْفَ.

فرمود: همانا كسي تو را - در برابر عيب ها و كم بودها - هشدار دهد تا آگاه و بيدار شوي، بهتر است از آن كسي كه فقط تو را تعريف و تمجيد كند تا بر عيب هايت افزوده گردد.

[احقاق الحق ج١١ ص ٢٤٢]

26- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"I afërt është ai të cilin e afron dashuria edhe nëse është i largët në prejardhje. I largët është ai të cilin e largon të mos pasurit dashur edhe nëse është i afërt në prejardhje."* ("Tuhuful Ukul", faqe 234.)

٢٦ - قالَ عليه السلام: القَريبُ مَنْ قَرَّبَتْهُ الْمَوَدَّةُ وَ إنْ بَعُدَ نَسَبُهُ، وَالْبَعيدُ مَنْ باعَدَتْهُ الْمَوَدَّةُ وَ إنْ قَرُبَ نَسَبُهُ

فرمود: بهترين دوست نزديک به انسان آن کسي است که در تمام حالات دلسوز و با محبّت باشد گرچه خويشاوندي نزديک نداشته باشد.
و بيگانه ترين افراد کسي است که از محبّت و دلسوزي بعيد باشد گرچه از نزديک ترين خويشاوندان باشد. [تحف العقول ص٢٣٤]

27- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* u pyet rreth njeriut me karakter? Ai tha: *"Njeri me karakter është ai i cili përpiqet dhe punon për ruajtjen e fesë së tij. Përpiqet në ndreqjen e pasurisë së tij dhe zbaton të drejtat (e të tjerëve)."* ("Tuhuful Ukul", faqe 235.)

٢٧ - وَ سُئِلَ عَنِ الْمُرُوَّةِ؟ فَقالَ عليه السلام: شُحُّ الرَّجُلِ عَلي دينِهِ، وَ إِصْلاحُهُ مالَهُ، وَ قِيامُهُ بِالْحُقُوقِ.

از حضرت سلام الله عليه پيرامون مُروّت و جوانمردي سؤال شد، فرمود:
جوانمرد كسي است كه در نگهداري دين و عمل به آن تلاش نمايد، در اصلاح اموال و ثروت خود همّت گمارد، و در رعايت حقوق طبقات مختلف پا بر جا باشد.
[تحف العقول ص٢٣٥]

28- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Habitem me atë që mendon për të ushqyer stomakun (trupin) e tij dhe nuk mendon për të ushqyer shpirtin e tij. Prandaj, le ta kurseje stomakun nga ajo që e shkatërron dhe ta lumturojë shpirtin me atë që dëshiron."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 39.)

٢٨ - قالَ عليه السلام: عَجِبْتُ لِمَنْ يُفَكِّرُ في مَأْكُولِهِ كَيْفَ لا يُفَكِّرُ في مَعْقُولِهِ، فَيَجْتَنِبُ بَطْنَهُ ما يُؤْذِيهِ، وَ يُوَدِّعُ صَدْرَهُ ما يُرْديهِ.

فرمود: تعجّب مي كنم از كسي كه در فكر خوراک و تغذيه جسم و بدن هست ولي درباره تغذيه معنوي روحي خود نمي انديشد، پس از غذاهاي فاسد شده و خراب دوري مي كند.
و عقل و قلب و روح خود را كاري ندارد - هر چه و هر مطلب و برنامه اي به هر شكل و نوعي باشد استفاده مي كند. [كلمه الامام حسن ج٧ص٣٩]

29- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Larja e duarve para ngrënies largon varfërinë dhe mjerimin dhe larja e duave pas ushqimit largon shqetësimet dhe dëmtimet."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 43.)

٢٩ – قالَ عليه السلام: غَسْلُ الْيَدَيْنِ قَبْلَ الطَّعامِ يُنْفِي الْفَقْرَ، وَ بَعْدَهُ يُنْفِي الْهَمَّ.

فرمود: شستن دست ها قبل از طعام فقر و تنگدستي را مي زدايد و بعد از آن ناراحتي ها و آفات را از بين مي برد.

[كلمه الامام حسن ج٧ص٤٣]

30- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Të pyeturit e saktë është gjysma e dijes."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 129.)

٣٠ - قالَ عليه السلام: حُسْنُ السُّؤالِ نِصْفُ الْعِلْمِ.

فرمود: كسي كه عادت سؤال و حالت پرس و جو دارد مثل آن است كه نصف علم ها را فرا گرفته باشد.

[كلمه الامام حسن ج٧ص١٢٩]

31- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Durimi dhe butësia është zbukurimi i një personi, besnikëria është shenjë e personalitetit dhe nxitimi (në veprime pa menduar) është shenjë e mendjelehtësisë."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 198.)

٣١ - قالَ عليه السلام: إنّ الْحِلْمَ زينَةٌ، وَالْوفاء مُرُوَّةٌ، وَالْعَجَلَةَ سَفَهٌ.

فرمود: صبر و شكيبائي زينت شخص، وفاي به عهد علامت جوانمردي، و عجله و شتابزدگي (در كارها بدون انديشه) دليل بي خردي مي باشد.

[الامام حسن ج٧ص١٩٨]

32- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Ai që përbuz shokët dhe vëllezërit e tij dhe është indiferentë ndaj tyre, shkatërron personalitetin e tij."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 209.)

٣٢ - قالَ عليه السلام: مَنِ اسْتَخَفَّ بِإخوانِهِ فَسَدَتْ مُرُوَّتُهُ.

فرمود: كسي كه دوستان و برادرانش را سبک شمارد و نسبت به آن ها بي اعتناء باشد، مروّت و جوانمرديش فاسد گشته است.

[الامام حسن ج٧ص٢٠٩]

33- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Në të vërtetë, në Ditën e Gjykimit, robtë do të shpërblehen sipas aftësisë së tyre mendore."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 209.)

٣٣ - قالَ عليه السلام: إنّما يُجْزي الْعِبادُ يَوْمَ الْقِيامَةِ عَلي قَدْرِ عُقُولِهِمْ.

فرمود: همانا در روز قيامت بندگان به مقدار عقل و درک و شعورشان مجازات مي شوند.
[الامام حسن ج٧ص٢٠٩]

34- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: "Në të vërtetë, njerëzit janë robër dhe skllevër të pasurisë dhe fenë e përdorin si një mjet për të arritur qëllimet e tyre dhe për të lëvizur në çfarëdo mënyre që të sigurohet jeta e tyre. Prandaj, kur të sprovohen do të pakësohet numri i besimtarëve (fetarëve)." ("Ehkakul Hakk", vëllimi 11, faqe 234.)

٣٤ - قالَ عليه السلام:إنَّ النّاسَ عَبيدُ الْمالِ، وَالدّينُ لَعِبٌ عَلي أَلْسِنَتِهِمْ، يُحيطوُنَهُ مادَرَتْ بِهِ مَعايِشُهُمْ، فَإذا مُحِّصُوا لِلأبْتِلاءِ قَلَّ الدَّيّانُونَ.

فرمود: همانا مردم اسير و بنده دنيا و اموال آن هستند، و دين را وسيله رسيدن به أهداف خود قرار داده اند و به هر نوعي كه زندگي آن ها تأمين شود حركت مي كنند. بنابر اين هنگامي كه در بوته آزمايش در آيند، دين داران اندک خواهند شد. [احقاق الحق ج١١ ص ٢٣٤]

35- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Shakat dhe sarkazmat e shumta dhe të panevojshme shkatërrojnë karakterin dhe dinjitetin e njeriut. Sa shumë njerëz të heshtur ka, të cilët kanë një personalitet dhe dinjitet të shkëlqyeshëm."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 139.)

٣٥ - قالَ عليه السلام: اَلْمِزاحُ يَأْكُلُ الْهَيْبَةَ، وَقَدْ أَكْثَرَ مِنَ الْهَيْبَةِ الصّامِت.

فرمود: مزاح و شوخي - هاي زياد و بيجا - شخصيّت و وقار انسان را از بين مي برد، و چه بسا افراد ساكت داراي شخصيّت و وقار عظيمي مي باشند.

[الامام حسن ج٧ص١٣٩]

36- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë*: "Një nga shenjat e këqija të një njeriu është mosfalënderimi ndaj mirësive."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 139.)

٣٦ - قالَ عليه السلام: أَللُؤمُ أنْ لا تَشْكُرَ النِّعْمَةَ.

فرمود: از علائم پستي شخص، شكر نكردن از ولي نعمت است.

[الامام حسن ج٧ص١٣٩]

37- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Të plotësoj nevojat e vëllait tim për hir të Allahut është më mirë se një muaj i'tikaf në xhami me adhurime të pëlqyeshme (mustehab)."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe139.)

٣٧ - قالَ عليه السلام: لَقَضاءُ حاجَةِ أخٍ لي فِي اللهِ أحَبُّ مِنْ إعْتِكافِ شَهْرٍ.

فرمود: هر آينه برآوردن حاجت و رفع مشكل برادرم، از يک ماه اعتكاف، در مسجد - و عبادت مستحبّي نزد من - بهتر و محبوب تر است.

[الامام حسن ج٧ص١٣٩]

38- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Me të vërtetë, për të lejuarën (hallallin) e dynjasë ka llogari, për të ndaluarat (haram) e saj ka dënim, për të dyshuarat (shubuhat) ka qortim. Prandaj, vendose dynjanë në pozitën e të vdekurit dhe merr prej saj atë që të mjaftojn."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 36.)

٣٨ - قالَ عليه السلام: إنَّ الدُّنْيا في حَلالِها حِسابٌ، وَفي حَرامِها عِقابٌ، وَفِي الشُّبَهاتِ عِتابٌ، فَأنْزِلِ الدُّنْيا بِمَنْزَلَةِ الميتَةِ، خُذْ مِنْها ما يَكْفيكَ.

فرمود: چيزهاي دنيا اگر حلال باشد حساب و بررسي مي شود و اگر از حرام به دست آيد عذاب و عقاب دارد و اگر حلال و حرام آن معلوم نباشد سختي و ناراحتي خواهد داشت.

پس بايد دنيا (و موجوداتش) را همچون ميته و مرداري بشناسي كه به مقدار نياز و اضطرار از آن استفاده كني. [الامام حسن ج٧ص٣۶]

39- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Punoni për dynjanë tënde sikur do të jetosh përgjithmonë në të dhe puno për Ahiretin tënd, sikur do të vdesësh nesër."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 7, faqe 37.)

٣٩ - قالَ عليه السلام: وَاعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعيشُ أبَدا، وَاعمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غدَا.

فرمود: در دنيا چنان برنامه ريزي كن - از نظر اقتصاد و صرفه جوئي و... - مثل آن كه مي خواهي هميشه دوام داشته باشي، و نسبت به آخرت به نوعي حركت و كار كن مثل اين كه فردا خواهي مُرد.

[الامام حسن ج٧ص٣٧]

40- Imam Hasani *(Paqja qoftë mbi të!)* ka thënë: *"Më i zgjuari i të zgjuarve (mençurve) është ai që është i devotshëm dhe më injoranti i injorantëve është ai që mëkaton. Bujar është ai që ndihmon nevojtarët para se ata ta shprehin nevojën e tyre."* ("Kelimetul Imam Hasan", vëllimi 11, faqe 30.)

٤٠ - قالَ عليه السلام: أَكْيَسُ الْكَيِّسِ التَّقي، وَ أَحْمَقُ الْحُمْقِ الْفُجُورَ، الْكَريمُ هُوَ التَّبَرُّعُ قَبْلَ السُّؤالِ.

فرمود: زيرک ترين و هوشيارترين افراد، شخص باتقوا و پرهيزكار مي باشد؛ أحمق و نادان ترين افراد، كسي است كه تبه كار و اهل معصيت باشد؛ گرامي ترين و باشخصيّت ترين افراد، آن كسي است كه به نيازمندان پيش از اظهار نيازشان، كمک نمايد.

[احقاق الحق ج١١ ص ٣٠]

اسم الكتاب: اربعون حديث عن الإمام حسن عليه السلام

ترجمة الأحاديث: اليسابتا فزا

تحت النظر: الشيخ ولنت (عباس) مريا

التصحيح اللغوى: ويولسا كارای

الإخراج النهائى: صبريه فزا

الغلاف: صبريه فزا

الناشر: جمعيت نسيم

تيرانا: 2021